

Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
Навчально-науковий інститут іноземних мов

Ольга НІКОНЕНКО

Вікторія НЕДІЛЬКО

DEUTSCH MIT VERGNÜGEN

***НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ***

Полтава – 2024

удк 811.112.2(075.8)

D48

DEUTSCH MIT VERGNÜGEN: Навчально-методичний посібник для практичних занять та самостійної роботи студентів з німецької мови.

Укладачі: старший викладач кафедри романо-германської філології Ніконенко О.І., викладач кафедри романо-германської філології Неділько В.В. – Полтава, 2024. – 48 с.

Навчально-методичний посібник містить рекомендації щодо виконання та планування самостійної роботи студентів з німецької мови, а також комплекс вправ різних видів робіт.

Посібник розраховано на викладачів та вчителів німецької мови. Його мета – допомогти фахівцям спланувати самостійні види робіт для студентів найоптимальнішим чином, щоб отримати ефективний результат у вивченні німецької мови, як першої, так і другої іноземної.

Підібрані лексико-граматичні вправи сприятимуть кращому закріпленню пройденого на заняттях з практичного курсу німецької мови програмного матеріалу та виробленню у студентів лексичних та граматичних навичок, вільного висловлювання на задану тему та розвитку комунікативних умінь.

Рецензенти:

І.М. Тимінська, кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської та німецької філології (Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка)

О.І. Мокляк, кандидат філологічних наук, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін (Полтавський державний аграрний університет)

Друкується за рішенням вченої ради Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка (протокол № 13 від 23.04.2024 р.)

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I. Методичні рекомендації щодо планування самостійної роботи студентів при вивченні іноземної мови.....	4
РОЗДІЛ II. Комплекс вправ з німецької мови для практичної і самостійної роботи студентів.....	16
ЛІТЕРАТУРА.....	46

РОЗДІЛ I. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПЛАНУВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У особистісно-орієнтованій сучасній дидактичній парадигмі значна увага приділяється самостійній роботі студентів як у навчальному, так і виховному аспектах: систематизація та закріплення теоретичних знань та практичних умінь (відтворення, поглиблення знань, переведення отриманої інформації у внутрішні знання); формування певних професійних навичок; уміння користуватися довідковою та спеціальною літературою; розвиток пізнавальної активності, творчої ініціативи, відповідальності; формування самостійності мислення, здібностей до розвитку; розвиток дослідницьких умінь; активізація професійних інтересів.

Самостійна робота є важливою складовою частиною і основою підготовки майбутнього фахівця, оскільки мета самонавчання – опанувати засвоєння навчальної дії з наступним її опрацюванням на практичних заняттях. Реалізація такої мети на практиці сприяє розв'язанню завдань інтеграції – повному злиттю навчання і виховання, здійсненню принципу розвиваючого навчання, формуванню особистості майбутнього фахівця. Грамотне планування такої роботи підвищує ефективність аудиторних занять.

Сучасна концепція вищої професійної освіти тісно пов'язує хід і результати навчання з рівнем організації самостійної роботи студентів, оскільки система вищої освіти покликана не лише дати певну систему знань, але й сформуванню професійні якості майбутніх фахівців. Різні аспекти самостійної роботи студентів розглянуто у численних дослідженнях вітчизняних педагогів (Ф.М. Алексюк, В.К. Буряк, Л.В. Клименко, В.В. Луценко, М.Ш. Сметанський та ін.).

Фахівцям з викладання іноземної мови самостійна позааудиторна робота як форма організації навчального процесу відома віддавна й використовується ними у формі «домашньої роботи».

Домашня робота з указаної дисципліни сприяє розумінню мови, закріплює навички користування словниками та граматичними довідниками, підвищує самодисципліну та формує позитивне ставлення до навчання.

Своєрідність дисципліни «Іноземна мова» полягає у формуванні вмінь і навичок користування іноземною мовою як інструментом створення й підтримання міжособистісних зв'язків (спілкування з колегами, медичним персоналом, хворими та їх рідними) та засобом отримання професійної інформації (робота з науковою, навчальною, довідковою літературою).

Самостійна робота з іноземної мови вирішує такі завдання:

- удосконалення знань, навичок і вмінь, набутих на практичних заняттях;
- розширення світогляду студентів;
- розвиток творчих здібностей, самостійності, естетичних смаків.

Ефективність навчальної діяльності залежить від готовності студента до самонавчання та його індивідуальних якостей. Здатність до самонавчання є однією з найважливіших передумов не тільки успішного оволодіння іноземною мовою, але й формування навичок самостійної діяльності взагалі.

Центральною проблемою щодо організації самостійної роботи є проблема забезпечення високої внутрішньої мотивації до самостійного її опанування. Продуктивність самостійної роботи з іноземної мови залежить від психолого-педагогічних умов його організації: як мотивується навчально-пізнавальна діяльність студентів; як реалізується професійно-комунікативна компетенція студента; як здійснюється контроль його навчальних досягнень.

Головним завданням, яке має вирішити самостійне навчання, є формування навичок і вмінь самонавчання, необхідних для оволодіння іноземною мовою від висунутих конкретних цілей самостійної роботи. Самостійна робота – це самостійна навчально-пізнавальна діяльність проблемного, творчого та практичного характеру. Самостійна робота базується на володінні студентами навичками та вміннями, набутими на практичних заняттях з іноземної мови, тому важливим є те, щоб студенти якнайповніше використовували ці навички та вміння під час самостійної роботи.

Самостійна робота має позитивно впливати на навчальну діяльність студентів з іноземної мови. Значний вплив на формування особистості майбутнього фахівця здійснює належна організація самостійної навчальної діяльності. У процесі організації самостійної роботи з іноземної мови необхідно враховувати як психологічні особливості особистості, так і психологічні особливості колективу: рівень його розвитку, ступень організації, психологічної, інтелектуальної та емоційної єдності. Знання психологічних особливостей студентів – необхідна передумова успішного виконання вибору відповідних форм самостійної роботи, визначення змісту цих форм організації самостійної роботи.

Результативність самостійної роботи з іноземної мови передбачає врахування таких аспектів в його організації, які забезпечують взаємодію взаємозумовлених факторів впливу на особистісний розвиток фахівця (в даному випадку економіста-менеджера) та формування його комунікативної компетенції, а саме: мотиваційного, ситуативного, комунікативного, особистого й діяльнісного. Необхідною умовою організації самостійної роботи є формування особистісної значущості навчання, яка виникає у студента внаслідок його інтересу не тільки до змісту навчального матеріалу, а й самого процесу набуття знань. Для розвитку продуктивної самостійної роботи доцільно використовувати таку її організацію, яка поступово орієнтує студентів на підвищення автономії їхнього навчання. За принципами діяльнісного та конструктивного підходів модель навчання іноземній мові – «студент – засоби навчання – викладач». Основними організаційними принципами самостійної роботи з іноземної мови є принципи добровільності та масовості, принцип урахування і розвитку індивідуальних особливостей та інтересів студентів, принципи комплексності, захопленості та розвитку ініціативи й самодіяльності.

Для досягнення високого рівня іноземної мови викладачеві важливо знати новітні методи викладання, спеціальні навчальні техніки та прийоми, щоб оптимально підібрати той чи інший метод відповідно до рівня знань, потреб, інтересів студентів тощо.

Раціональне та вмотивоване використання методів навчання на заняттях іноземної мови вимагає креативного підходу з боку викладача, адже «педагогіка є наукою і мистецтвом одночасно, тому і підхід до вибору методів навчання має ґрунтуватися на творчості педагога».

При відборі сучасних методів навчання необхідно врахувати критерії, відповідно до яких використані методи повинні:

- створювати атмосферу, в якій студент відчуває себе вільно й комфортно, стимулювати його інтереси, розвивати бажання практичного вживання іноземної мови;
- заохочувати студента в цілому, зачіпаючи його емоції, почуття, тощо;
- стимулювати його мовні, когнітивні й творчі здібності;
- активізувати студента, роблячи його головною діючою персоною в навчальному процесі, активно взаємодіючою з другими учасниками цього процесу;
- створювати ситуації, в яких викладач не є центральною фігурою, тобто, студент повинен усвідомити, що вивчення іноземної мови пов'язано з його особистістю та інтересами, а не з прийомами і засобами навчання використані викладачем;
- навчити студента працювати над мовою самостійно на рівні його фізичних, інтелектуальних і емоційних можливостей – одночасно забезпечити диференціацію й індивідуалізацію навчального процесу;
- передбачити різні роботи в аудиторії: індивідуальну, групову, колективну, в певній мірі, стимулюючи активність студентів, їх самостійність, творчість.

Реалізація методу навчання здійснюється через використання ряду прийомів навчання, різноманітних підходів та робочих технік.

«Прийоми навчання – сукупність конкретних навчальних ситуацій, що сприяють досягненню проміжної (допоміжної) мети конкретного методу».

На даному етапі розвитку методичної науки основним методом навчання іноземних мов є **комунікативно-інтерактивний підхід**. У процесі навчання

іноземної мови за комунікативним методом студенти набувають комунікативної компетенції – здатності користуватись мовою залежно від конкретної ситуації. Вони навчаються іншомовної комунікативної взаємодії у процесі самої комунікації. Відповідно усі вправи та завдання повинні бути комунікативно виправданими дефіцитом інформації, вибором та реакцією. **Найважливішою характеристикою** комунікативного підходу є використання автентичних матеріалів, тобто таких, які реально використовуються носіями мови. Комунікативна взаємодія студентів інколи, хоч і далеко не завжди, проходить за співучастю викладача в найрізноманітніших формах: парах, тріадах, невеликих групах, з усією групою. З самого початку студенти оволодівають усіма чотирма видами мовленнєвої діяльності на понадфразовому і текстовому рівнях при обмеженому використанні рідної мови. Об'єктом оцінки є не тільки правильність, але й швидкість усного мовлення та читання.

Для досягнення комунікативної компетенції – комунікативних вмінь, сформованих на основі мовних знань, навичок і вмінь – викладач іноземної мови використовує новітні методи навчання, що поєднують комунікативні та пізнавальні цілі. Інноваційні методи навчання іноземних мов, які базуються на гуманістичному підході, спрямовані на розвиток і самовдосконалення особистості, на розкриття її резервних можливостей і творчого потенціалу, створюють передумови для ефективного поліпшення навчального процесу у вищих навчальних закладах. **Основними принципами сучасних методів** є: рух від цілого до окремого, орієнтація занять на студента (learner-centered lessons), цілеспрямованість та змістовність занять, їх спрямованість на досягнення соціальної взаємодії при наявності віри у викладача в успіх своїх студентів, інтеграція мови та засвоєння її за допомогою знань з інших галузей наук.

Переваги методу: студенти вдосконалюють навички усного мовлення, долається страх перед помилками.

Недоліки методу: не надається належної уваги якості мови, комунікативна компетенція досить таки швидко досягає своїх меж.

Інтерактивний метод надає можливість вирішити комунікативно-пізнавальні задачі засобами іншомовного спілкування. Категорію «інтерактивне навчання» можна визначити як: а) взаємодію вчителя і студента в процесі спілкування; б) навчання з метою вирішення лінгвістичних і комунікативних завдань. Інтерактивна діяльність включає організацію і розвиток діалогічного мовлення, спрямованих на взаєморозуміння, взаємодію, вирішення проблем, важливих для кожного із учасників навчального процесу.

У процесі спілкування студенти навчаються:

- вирішувати складні задачі на основі аналізу обставин і відповідної інформації;
- висловлювати альтернативні думки;
- приймати виважені рішення;
- спілкування з різними людьми;
- приймати участь у дискусіях.

Сучасна комунікативна методика пропонує широке впровадження в навчальний процес активних нестандартних методів і форм роботи для кращого свідомого засвоєння матеріалу. У практиці виявили досить високу ефективність таких форм роботи як індивідуальна, парна, групова і робота в команді.

Найбільш відомі форми парної та групової роботи:

- внутрішні (зовнішні) кола;
- мозковий штурм, квадр, акваріум;
- метод асоціацій;
- читання зигзагом;
- обмін думками;
- парні інтерв'ю;
- дискусійне обговорення спірного питання;

Самостійну роботу студентів можна класифікувати за різними критеріями:

1. За характером керівництва і способом здійснення контролю за якістю знань з боку викладача (з урахуванням місця, часу проведення), можна виділити:

- а. аудиторну – поза аудиторну (3-4 години на день, у т. ч. й у вихідні);
- б. колективну роботу під контролем викладача - індивідуальні заняття з викладачем.

2. За рівнем обов'язковості:

- а. обов'язкову, визначену навчальними планами і робочими програмами (виконання домашніх завдань, підготовка до лекцій, практичних робіт та різновиди завдань, які виконуються під час ознайомлювальної, навчальної, виробничої, переддипломної практики; підготовка і захист дипломних та курсових робіт тощо);
- б. рекомендовану (участь у роботі наукових гуртків, конференціях, підготовка наукових тез, статей, доповідей, рецензування робіт тощо);
- в. зніційовану (участь у різноманітних конкурсах, олімпіадах, вікторинах, виготовлення наочності, підготовка технічних засобів навчання тощо).

3. За рівнем прояву творчості:

- а. репродуктивну, що здійснюється за певним зразком (розв'язування типових задач, заповнення таблиць, моделювання схем, виконання тренувальних завдань, що вимагають осмислення, запам'ятовування і простого відтворення раніше отриманих знань);
- б. реконструктивну, яка передбачає слухання і доповнення лекцій викладача, складання планів, конспектів, тез тощо.
- в. евристичну, спрямовану на вирішення проблемних завдань, отримання нової інформації, її структурування (складання опорних конспектів, схем-конспектів, анотацій, побудову технологічних карт, розв'язання творчих завдань).

г. дослідницьку, яка орієнтована на проведення наукових досліджень (експериментування, проектування приладів, макетів, теоретичні дослідження та ін.).

Для оволодіння навчальним матеріалом можна пропонувати студентам різноманітні методи самостійної роботи з книгою: складання плану прочитаного, складання тез, конспектування, анотація, цитування, рецензування, реферування, нотування (виписування незрозумілих слів з подальшим тлумаченням).

Але на сучасному етапі книгу замінили інші джерела інформації, такі як ІКТ (інформаційно-комунікативні технології), а студенти є активними користувачами соціальних мереж, Інтернет-простору, віртуального комп'ютерного світу.

Поняття «інформаційні технології» порівняно нове – це система сукупності методів засвоєння знань і способів діяльності на основі взаємодії викладача, студента та засобів ІКТ (інформаційно-комунікативних технологій), спрямованих на досягнення результату навчального процесу, що сприяє розширенню дидактичних можливостей в організації самостійної роботи студентів, а саме:

- забезпечення гнучкості навчального процесу за допомогою варіативності;
- трансформація змісту, методів і форм навчання, організації навчальних занять, поєднання різних методик навчання для студентів різнорівневої підготовки;
- варіювання складності та об'єму завдань, темпу їх виконання;
- активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів через моделювання якісно нового типу візуалізації навчального матеріалу як реальних, так і віртуальних об'єктів, процесів та явищ;
- ігрового навчання, бо «життя-це гра...»;
- посилення мотивації і пізнавального інтересу студентів у навчанні за рахунок інноватики методів навчання, можливості індивідуалізації навчання;

- мобільність на основі реалізація технічних можливостей комп'ютера, здійснення педагогічної корекції і безперервного зворотного спілкування та зв'язку;
- якісні зміни навчальної діяльності в цілому та контролю (здійснення тестового контролю з діагностикою, зворотнім зв'язком і оцінюванням етапів, дистанційна освіта).

Під час організації самостійної роботи студентів при використанні ІКТ реалізуються методологічні підходи:

- диференційний, що дозволяє розширити доступність навчання, відбувається поліпшення якості навчання, впровадження інноваційних технологій, використання додаткових освітніх ресурсів, що призводить до посилення ролі самостійної роботи студентів;
- системний, що характеризує активне використання інформаційних технологій як ефективні методи, що забезпечують не тільки системність, а й структурно-функціональний зв'язок навчального матеріалу.

Інноваційні освітні технології спрямовані на те, щоб підвищити інтерес до навчання, привчити студента працювати самостійно, бути компетентним та мобільним, адаптуватися до вимог сучасного суспільства.

Провідну роль в організації самостійної роботи студентів мають інформаційні технології, бо вони відкривають студентам доступ до самоосвіти, нетрадиційного накопичення знань через джерела ІКТ, розширюють можливості для творчості, неординарного підходу у вирішенні виробничих ситуацій, це не просто засоби навчання, а й якісно нові технології в підготовці конкурентоспроможних фахівців, в переході від початкового до вищого рівнів самостійності.

Контроль самостійної роботи студентів включає:

- перевірку конспектів, рефератів, розв'язаних задач, розрахунків, виконаних графічних вправ, індивідуальних завдань;
- відповіді на контрольні або тестові питання.

Окрім самостійного засвоєння знань студенти мають опанувати методи аналізу, синтезу, узагальнення інформації.

Важливим для професійної освіти є навчити студента опановувати професійну термінологію, оперувати спеціальною термінологією, аргументовано висловлювати власну думку, аналізувати факти, опонувати та вміти вести дискусію. В зв'язку з цим значення набуває самостійна робота з додатковими джерелами (глосаріями, енциклопедіями, словниками, базами даних), що забезпечує можливість зіставлення матеріалу, узагальнення, порівняння, аналізу, класифікації.

Інша важлива проблема для студентів – відбір необхідної, змістовно цінної інформації в рамках будь-якої навчальної програми. Часто перед студентами постає проблема відсутності розуміння ступеню необхідності інформації та можливостей її застосування.

У сучасних умовах перед педагогічними працівниками стоїть ряд завдань з метою максимального наповнення навчальним матеріалом в організації самостійної роботи студентів, зокрема – створення електронного навчально-методичного посібника, як носія навчально-наукового змісту навчальної дисципліни, який відповідає вимогам професійної підготовки майбутніх фахівців.

Багато комп'ютерних курсів використовують нові можливості презентації навчального матеріалу. Специфічними особливостями, на думку М. А. Бовтенко, є особлива інтерактивність, використання комплексу засобів представлення інформації: тексту, графіки, звуку, відео; індивідуалізація навчання; адаптивність; моделювання завдань та контроль виконання. Комп'ютерні програми особливо підходять для організації самостійної роботи студента з закріплення навчального матеріалу, вивченого на заняттях та підготовки до аудиторних занять.

Посібник нового типу повинен максимально полегшити розуміння, активне запам'ятовування понять, тверджень, прикладів, залучати до процесу навчання можливості сприйняття мозку, тобто слухову та емоційну пам'ять. Ефективність опрацювання, якість засвоєного матеріалу залежить від структури та навчальних блоків, а саме:

- теоретичного;
- наочно-дидактичного (ілюстративного);
- довідково-довідникового;
- контролюючого.

Застосування сучасних інформаційних технологій у процесі організації самостійної роботи має ряд переваг:

- навчальний матеріал подано на сучасному рівні;
- можливість вибору студентом індивідуального режиму роботи;
- використання можливостей переносу навчального матеріалу на електронні носії;
- варіативність завдань з особистісно-зорієнтованим урахуванням можливостей та здібностей студентів;
- підвищення професійної мотивації студентів;
- можливість об'єктивного електронного контролю за станом засвоєння студентом необхідного навчального матеріалу.

Важлива роль у межах всіх видів діяльності при організації самостійної роботи приділяється формулюванню дидактичної мети, яка забезпечує цілеспрямоване вивчення матеріалу та індивідуальними завданнями, які повинні скеровувати та контролювати самостійну роботу студента, підказувати шляхи просування у вивченні матеріалу, в певній послідовності на основі методичних рекомендацій, інструкцій, пояснень, довідкової системи, що супроводжують матеріал та дають змогу студенту до самостійного пізнання, самоосвіти і самоконтролю.

Необхідно зазначити, що саме самостійна робота студента здатна ефективно розвивати творчу активність, творче мислення з урахуванням індивідуальних можливостей, активізувати творчу самостійну роботу. При цьому відбувається адаптація навчального матеріалу до рівня знань студента, яка досягається за допомогою багаторівневої структури діяльності.

Види самостійної роботи студентів при вивченні іноземної мови:

- робота з підручником;
- робота зі словником, розмовником;
- складання речень;
- переклад тексту;
- побудова питань;
- словникова робота;
- творча робота: написання творів-мініатюр;
- написання рефератів, доповідей;
- читання текстів із спеціальності, текстів суспільно-політичного та науково-популярного характеру;
- вивчення напам'ять правил, прислів'їв, приказок, віршів;
- поетичний переклад ліричних творів;
- самостійна робота з текстами;
- складання тез до прочитаного тексту, усного повідомлення;
- складання діалогів.

Таким чином, можна зробити висновок, що ефективність комунікативно спрямованого навчання іноземних мов у вищій школі залежатиме від бажання й здатності викладачів скористатися позитивним досвідом вітчизняних і іноземних учених та практиків щодо гуманістичного підходу у навчанні, розуміння необхідності відмовитися від авторитарних і схоластичних методів. Методи навчання іноземних мов, які ґрунтуються на гуманістичному підході, допомагають розкрити творчий потенціал студентів і сприяють розвитку та самовдосконаленню навчально-комунікативного процесу, формуванню майбутніх свідомих патріотів своєї країни, толерантних громадян світу.

РОЗДІЛ II. КОМПЛЕКС ВПРАВ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ПРАКТИЧНОЇ І САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

№1

Übersetzen Sie:

1. Він купив підручник та два зошити.
2. Es lebte einmal eine alte Frau.
3. Найхолодніший клімат на Землі в Антарктиці й Арктиці.
4. In ihren weißen Nachtmänteln standen die Berge, die Tannen rüttelten sich (струшувати) den Schlaf aus den Gliedern, der frische Morgenwind frisierte ihnen die herabhängenden grünen Haare.
5. Скоро стане зовсім темно.

Bilden Sie Sätze mit der Infinitivkonstruktion «ohne ... zu»,

«um...zu», «statt...zu»:

1. Hans läuft an uns vorbei. Er bemerkt uns nicht.
2. Marta fährt nach Berlin. Sie überlegt nicht lange.
3. Ich eilte zur Arbeit. Ich frühstücke nicht.
4. Wir können nicht ins Theater gehen. Wir besorgten die Eintrittskarten nicht.
5. Er geht zeitig zu Bett. Er will morgen früh aufstehen.

Übersetzen Sie:

1. Він бере словник та кладе його на стіл.
2. Von allen Sternen ist die Venus der hellste.
3. Олена хоче навчатися в університеті іноземних мов, щоб стати перекладачкою.
4. Ми купимо сьогодні квитки, оскільки завтра хочемо поїхати в Мінськ.
5. Was soll ich noch tun?

Mit zu oder ohne zu?

1. Sie möchte nach München ... fahren?
2. Sie hat vor, dort zwei Wochen ... verbringen.
3. Sie hofft, eine Einladung von seinen Freunden ... bekommen.
4. Dann kann sie viele Museen ... besuchen.
5. Sie muß noch die Fahrkarte ... kaufen.

№3

Übersetzen Sie:

1. Коли мені прийти?
2. Es ist schon dunkel. Man muß Licht machen.
3. Вона відмінно склала екзамен.
4. Він працює там, де раніше працював його батько.
5. Wir gingen dorthin, wo sich der Eingang ins alte Schloß befinden sollte.

Verbinden Sie zwei Sätze in ein Satzgefüge mit einem Temporalsatz.

Verwenden Sie dabei die Konjunktionen «wenn» oder «als»

1. Der Sommer kommt. Die Störche kehren zurück.
2. Ich war in der Stadt. Ich begegnete meinen Schulfreunden.
3. Wir kommen nach Hause am Abend. Wir schauen in unseren Briefkasten immer.
4. Ich hatte in den Ferien Zeit. Ich spielte immer mit meiner Schwester.
5. Es regnete oft im Urlaub. Wir lasen und sahen fern.

№4

Übersetzen Sie:

1. Nachdem wir den Saal geschmückt hatten, verließen wir die Schule.
2. Поки батько читає, дочка грає на роялі.
3. Знаменитий Лейпцігський ярмарок відбувається щорічно в Лейпцігу.
4. Sie fördert die Entwicklung der Handelsbeziehungen zwischen den verschiedenen Staaten.
5. Учитель читає вголос.

Setzen Sie die fehlenden Konjunktionen ein:

1. Er war gestern nicht in der Stunde, ... er krank war.
2. Dieses Buch will ich meiner Mutter schenken ... sie morgen Geburtstag hat.
3. Sie spricht perfekt deutsch, ... sie hat einige Jahre in Deutschland gelebt.
4. ... die Tochter gute Leistungen in der Schule hat, freut sich die Mutter sehr.
5. ... dieser Junge viel Sport treibt, fühlt er sich immer gesund.

Übersetzen Sie:

1. Всі учні уважно слухають учителя.
2. Місяць світить не сам.
3. Der Mond strahlt einen Teil des empfangenen Sonnenlichts in den Weltraum.
4. Діти допомогли матері.
5. В Антарктиці клімат холодніший, ніж в Арктиці.

Setzen Sie die fehlenden Konjunktionen «dass» oder «ob» ein:

1. Ich weiß, ... Wien die Hauptstadt Österreichs ist.
2. Mein Freund sagt, ... es in den Alpen sehr schön ist.
3. Ich fragte, ... man dort Ski laufen kann.
4. Ich interessiere mich, ... es dort gute Möglichkeiten für den Wintersport gibt.
5. Es ist schade, ... wir dorthin nicht fahren können.

Übersetzen Sie:

1. Хто з Вами розмовляв?
2. Чия робота Вам сподобалась?
3. Ми відвідуємо цей театр з великим задоволенням.
4. Був вечір. У дитячому садочку було тихо.
5. Die neugebauten Metrolinien verbinden das Zentrum von Moskau mit seinen Vororten.

Setzen Sie die eingeklammerten Verben im Futurum ein:

1. Ich (gehen) in den Lesesaal.
2. Du (bekommen) dieses Buch von meinem Freund.
3. Wir (laufen) um die Welte.
4. Die Schüler unserer Klasse (teilnehmen) an diesem Wettspiel.
5. Meine Freundin (studieren) an einem pädagogischen Institut.

Übersetzen Sie:

1. Кому ти дякуєш?
2. Кого Ви очікуєте?
3. In dieser Stadt gibt es neben breiten asphaltierten Straßen und hohen Häusern kleine Gäbohen mit alten Gebäuden.
4. Діти сиділи біля багаття й обговорювали події минулого дня.
5. Die fest eingeschlafenen Kinder lagen in ihren Bettchen.

Setzen Sie die Verben in der entsprechenden Zeitform ein:

1. Nachdem wir dieses Buch (lesen), schrieben wir einen Aufsatz.
2. Nachdem ich die Schule (beenden), begann ich in einem Betrieb zu arbeiten.
3. Nachdem wir uns (erholen), begannen wir zu arbeiten.
4. Nachdem ich die Hausaufgabe (machen), hörte ich Musik.
5. Nachdem wir ins Theater (kommen), kauften wir ein Programm.

Übersetzen Sie:

1. Він купив хрестоматію для десятого класу.
2. Літак – найшвидший засіб повідомлення двадцятого століття.
3. Ви охоче п'єте каву?
4. Цей музикант прекрасно грав на скрипці.
5. Morgenstunde hat Gold im Munde.

Setzen Sie die richtigen Partizipien ein:

1. Die Sonne hat hell ...(scheinen)
2. Wird sind vormittags Boot ... (fahren)
3. Unsere Gäste sind schon ... (abreisen)
4. Mein Vater hat Medizien ... (studieren)
5. Mein Bruder hat immer ausgezeichne ... (lernen)

Übersetzen Sie:

1. Бертольд Брехт – відомий німецький драматург.
2. Дай мені, будь ласка, хліб!
3. Durch Arbeit und nur durch Arbeit kann der Mensch alles Schöne auf der Erde schaffen.
4. Mit Geduld und Zeit kommt man weit.
5. Якщо у нас є час, ми охоче відвідуємо театри й концерти.

Verwenden Sie das passende Modalverb:

1. Wir haben am Nachmittag keinen Unterricht, und ich ... dich besuchen.
2. Meine Freundin spricht gut Deutsch, aber sie ...mir nicht helfen.
3. Er ... nicht warten, denn er ... um 15 Uhr zu Hause sein.
4. Um 15 Uhr sind wir frei, wir ...ins Kino gehen.
5. Der Schüler wandte sich an den Lehren, ... ich Sie fragen?

№10

Übersetzen Sie:

1. Якщо погода влітку хороша, то можна добре відпочити.
2. Er arbeitete, wie er konnte.
3. Sie sprach besser deutsch, als wir erwartet hatten.
4. Всі хотіли познайомитися з цією актрисою.
5. Піди в магазин і купи 200 грам масла!

Setzen Sie die Modalverben in richtigen Formen ein:

1. Er (können) noch nicht lesen.
2. Ihr (müssen) diese Übung machen.
3. Heute (können) ich dir nicht.
4. Er (wollen) ans Meer fahren.
5. Das Mädchen (dürfen) nicht lange spielen.

№11

Übersetzen Sie:

1. У п'ятницю ми йдемо в клуб.
2. Мій друг гарний спортсмен. Він завжди має успіх.
3. Дівчата, ходімо в кіно!
4. Er hat mich gebeten, ihr zu besuchen.
5. Die ersten Autos wurden in den letzten Jahrzehnten des 19. Jahrhunderts konstruiert.

Bilden Sie das Präteritum:

1. Das Auto (stehen) in der Garage.
2. Wir (verstehen) den Redner nicht.
3. Oleg (schreiben) einen Brief an Olga.
4. Er (kommen) spät nach Hause.
5. Wir (gehen) ins Kino.

Übersetzen Sie:

1. Збори відбудуться о 18 годині.
2. Я беру книгу для мого сина.
3. Петро пішов сьогодні без шапки.
4. Учитель запитав учнів, де і коли народився знаменитий австрійський композитор Моцарт.
5. Wir wissen noch nicht, ob wir im nächsten Jahr Auszüge aus dem Werken von Heine lesen werden.

Setzen Sie die richtige Form der Verben «stehen» oder «stellen» ein:

1. Wir ... die Vase auf dem Tisch.
2. Der Schreibtisch ... am Fenster.
3. ... der Sessel vor den Fenster!
4. Gestern ...ich dieses Buch aus das Regal.
5. Früher ... hier ein Schrank.

№13

Übersetzen Sie:

1. З ким ти розмовляєш?
2. Тут говорять німецькою.
3. Ми хочемо піти до лісу.
4. Він думав, що цей учень був відсутній.
5. Mann erzählte uns, daß in der Deutschland die Kinobesucher ihren Platz im Zuschauerraum noch vor Beginn des Filmprogramms einnehmen und gedämpfte Unterhaltungsmusik hören.

Setzen Sie die eingeklammerten Verben in richtigen Form ein:

1. ... du englisch oder deutsch? (sprechen)
2. ... sie gern deutsche Märchen? (lesen)
3. ... er ... oft deutsche Filme an (sich ansehen)
4. ... du in diesen Tagen nach Kiew? (fahren)
5. ... sie der Mutter im Haushalt? (helfen)

№14

Übersetzen Sie:

1. Заняття у школі розпочинаються о 8 годині.
2. О 7 годині я повинен встати.
3. Хлопці пішли в ліс по гриби.
4. Ich weiß, daß du gestern nach Moskau hast fahren wollen.
5. Morgen lege ich die letzte Prüfung ab. Dann bin ich frei.

Setzen Sie die eingeklammerten Adjektive in die richtige Form ein!

1. Dein (grün) Mantel ist sehr schön.
2. Meine (warm) Sporthose liegt hier.
3. Ihr (braun) Kleid hängt im Kleiderschrank.
4. Unsere (groß) Sporthalle ist im zweiten Stock.
5. Unsere (neu) Wohnung hat helle gemütliche Zimmer.

№15

Übersetzen Sie:

1. Учитель говорить: «Ви повинні повторити нові правила».
2. Сьогодні тепло. Я можу йти без пальта.
3. Du sagst, daß du dort gewesen bist.
4. Der kranke Arbeiter Ludwig Semper hatte nur eine Freunde, wenn sein Sohn Asmus mit neuen glänzenden Erfolgen aus der Schulle kam.
5. Він навчав нас рахувати й писати.

Setzen Sie die richtigen Endungen der Adjektive ein!

1. Die groß_ Vase hat mir meine Mutter mitgebracht.
2. Die hell_ Tasche habe ich mir selbst gekauft.
3. Den rot_ Pullover habe ich von meinen Mann.
4. Das klein_ Radio habe ich von meinen Großeltern bekommen.
5. Den weiß_ Teppich habe ich noch gar nicht gesehen.

№16

Übersetzen Sie:

1. Дитина вже доросла. Вона може вмиватися сама.
2. Можна Вас запитати?
3. Холодніше, ніж я думав.
4. Im Jahre 1903 ist die Arbeit von Ziolkowski «Die Erforschung des Weltraumes mit Reaktionsapparaten» erschienen.
5. Sie stellt den Koffer auf den Boden, statt ihn in Gepäcknetz zu legen.

Setzen Sie die Präpositionen ein:

1. Ich kaufe ein Buch ... meine Schwester.
2. ... den Tisch sitzen die Kinder.
3. Er geht langsam ... den Wald.
4. Wie interessieren uns ... diesen Roman.
5. Im Winter gehe ich nicht ... Mantel.

Übersetzen Sie:

1. Потрібно встати.
2. Під час перерви можна голосно розмовляти.
3. Суп сьогодні на смак не такий, яким він був минулого разу.
4. Mit 6 Jahren trat Mozart in Konzerten auf.
5. Mit 55 Jahren entdeckte der deutsche Professor der Physik Röntgen die X-Strahlen.

Setzen Sie die richtigen Endungen ein!

1. Ich fahre mit d__ Straßenbahn.
2. Nach d__ Stunde gehe ich spazieren.
3. Sie bleibt bei ihr__ Eltern.
4. Gehst du heute zu dein__ Schwester?
5. Wir kommen aus d__ Theater.

№18

Übersetzen Sie:

1. Потрібно багато читати.
2. Що ти вчора робив?
3. Всі люблять Ніну, оскільки у неї гарний характер.
4. Auf dem Postamt habe ich Briefmarken gekauft, Briefe geschrieben und ein Telegramm aufgegeben.
5. Statt jedes Wort im Wörterbuch zu suchen, denke selbst nach, was es bedeuten kann.

Setzen Sie die entsprechenden Reflexivpronomen ein:

1. Ihr freut ... sehr.
2. wir treffen ... um 9 Uhr.
3. Am Morgen waschen wir
4. Du ziehst ... heute warm an.
5. Der Junge wäscht ... mit kalten Wasser.

Übersetzen Sie:

1. Я читала цікаву книгу.
2. Мій брат вчора поїхав до Києва.
3. Він настільки молодий, що може ще навчатися.
4. Sie beschlossen, gleich nach dem Mittagessen die Schularbeiten zu machen und dann mit den Rädern in den Wald zu fahren.
5. Man schlug uns vor, einigen Prüfungen vorfristig abzulegen.

Setzen Sie die Pronomen «man» oder «es» ein:

1. Kann ... hier baden?
2. Im Juli hat ... oft geregnet.
3. ... hat Angst vor dem Gewitter.
4. Aber ... ist nicht gefährlich.
5. Darf ... hier laut sprechen?

№20

Übersetzen Sie:

1. Я зробив усі уроки. Тепер я можу йти в кіно.
2. Він розмовляє повільно, щоб всі його добре розуміли.
3. У нього була можливість влітку поїхати на Ворсклу.
4. Він завжди готовий кожному допомогти.
5. Nachdem mein Bruder seine alten Freunde besucht hatte, kehrte er nach Hause zurück.

Setzen Sie das richtige unbestimmte Personalpronomen ein:

1. Im Österreich spricht ... Deutsch.
2. Leider konnte uns ... eine richtige Antwort geben.
3. Hat ... noch eine Frage?
4. Sonntags arbeitet ... hier nicht.
5. Haben Sie schon mit ... über diese Sache gesprochen?

Übersetzen Sie:

1. Завтра мій брат відвідає своїх старих друзів.
2. Am zwölften April 1961 startete der erste Weltraumflieger in der Kosmos.
3. Його назвали Колумбом двадцятого століття.
4. Дівчинка пішла до лісу, щоб нарвати ягід.
5. Ми ще нічого не повторили.

Setzen Sie die Endungen der Demonstrativpronomen ein:

1. Wir fahren in dies__ Sommer aufs Land.
2. Dies__ Flieger ist sehr geachtet.
3. Dies__ Gedicht ist von Schewtschenko.
4. Jen__ Schüler ist ein guter Sportler.
5. Jen__ Auto fährt noch schneller.

Übersetzen Sie:

1. Вона не хотіла здійснювати ніякої іншої подорожі.
2. «Sie haben im Lesesaal etwas vergessen!» sagte mir die Bibliothekarin.
3. Plötzlich erinnerte sich die Großmutter an etwas und kehrte nach Hause zurück.
4. Учень добре прочитав текст.
5. Коли я читав цю книгу, я знайшов у ній багато нового.

Setzen Sie die Demonstrativpronomen dieser, diese, dieses in den richtigen Form ein:

1. Mit ... Platz sind viele historische Ereignisse verbunden.
2. Über ... Stadt kann ich viel erzählen.
3. Die Geschichte ... Denkmals ist sehr interessant.
4. In ... Straße gibt es viele Geschäfte.
5. ... Theaterstück gefällt unseren Schülern sehr.

Übersetzen Sie:

1. Дитина залишилася вдома.
2. Я отримав вчора листа.
3. Der letzte Roman von Anna Seghers, den ich vor kurzem gelesen habe, gefällt mir sehr.
4. Im diesem Winter herrschte eine solche Kälte, daß viele Obstbäume erfroren.
5. Я вивчаю німецьку мову, щоб читати німецькі книги.

Setzen Sie die Personalpronomen im richtigen Kasus ein!

1. Sie kennen (er) gut.
2. Wir danken (ihr) für das Geschenk.
3. Ich sage (du) immer nur die Wahrheit.
4. Sie besorgen (wir) die Fahrkarten.
5. Sie versteht (ich) ganz gut.

Übersetzen Sie:

1. Я закінчую середню школу.
2. Dann wähle ich mir einen Beruf.
3. Професія повинна бути цікавою.
4. Мій друг правильно відповідав на запитання вчителя. Він добре зрозумів завдання.
5. Es ist bekannt, daß die Balladen von Schiller in viele Sprachen übersetzt sind und daß die besten Übertragungen ins Russische von Shukowski stammen.

Setzen Sie die Personalpronomen ein!

1. Wie geht es ... (ihr)?
2. Wie geht es ... (deine Frau)?
3. Es geht ... (ich) gut.
4. Die Jacke gefällt ... (meine Tochter).
5. Die Bonbons schmeckt ... (die Kinder).

Übersetzen Sie:

1. Гете із задоволенням вивчав народні німецькі пісні.
2. Шиллер і Гете були гарними друзями.
3. Schillers Freundschaft mit Gothe begann in Weimar, und sie war für beide Dichter von kolossaler Bedeutung.
4. Це літо вона провела у своїх батьків.
5. Дуже приємно спати при відкритому вікні.

Setzen Sie «nicht» oder «kein» ein!

1. Heute regnet es ...
2. Ich habe dieses Wort in ... Wörterbuch gefunden.
3. Er hat dieses Wort ... gefunden.
4. Hier ist es ... kalt.
5. Sie trinkt ... Saft.

Übersetzen Sie:

1. Ми знаємо, що Дрезден - цікаве місто.
2. Weimar ist keine große Stadt, aber sie ist berühmt, weil dort solche Menschen gelebt haben wie Johann Bach, Ferenz List, Johann Gothe, Friedrich Schiller.
3. Da es in Weimar viele Kunstdenkmäler gibt, kommen viele Touristen in diese Stadt.
4. Учень починає перекладати цей текст.
5. Завжди цікаво читати нові книги.

Ergänzen Sie folgende Sätze:

1. Sie bestellen vier ... Kaffee und drei... Kuchen.
2. Ich möchte zwei ... Zucker für meinen Tee.
3. Die Kuchen schmeckt prima, aber die ... sind zu klein.
4. Mein Freund bekommt noch zwei ... Tee.
5. Wieviel ... Fleisch möchten Sie?

Übersetzen Sie:

1. Wenn man nach Weimar kommt, besucht man das Goethe – Nationalmuseum.
2. Als unsere Delegation in Weimar war, besuchte wir das Nationaltheater.
3. Легко зробити ці завдання.
4. У мене є можливість поїхати до Києва.
5. Вона може добре розмовляти німецькою?

Setzen Sie die Substantive im richtigen Kasus ein:

1. Die Schülerin versteht ... (der Text) nicht.
2. Ich schreibe ... (der Satz) auf.
3. Die Tochter hilft ... (seine Mutter).
4. Das sind die Hefte ... (eine Schülerin).
5. Die Lehrerin lobt (ihre Schüler) für Kenntnisse.

Übersetzen Sie:

1. Der Kranke wurde endlich gesund.
2. Учений зробив важливе відкриття.
3. In der Sächsischen Schweiz gibt es solche Felsengruppen, die ihrer Form nach Menschen und Tieren ähnlich sind.
4. Мій брат почав писати вірші з десяти років.
5. Дівчинка вчилася говорити німецькою.

Setzen Sie Substantive im richtigen Kasus ein:

1. Heute haben wir ... (eine Deutschstunde).
2. Die Lehrerin stellt ... (die Schüler) Fragen.
3. Die Fragen ... (die Lehrerin) sind nicht schwer.
4. Die Schüler antworten auf ... (die Fragen).
5. Die Kinder in ... (die Klasse) sind sehr fleißig.

Übersetzen Sie:

1. Сестра допомагала брату вирішувати складну задачу.
2. Я повинен зробити цей переклад. (2 варіанти)
3. Bald erreichten wir das Ziel unserer Reise.
4. Він часто згадував своїх шкільних друзів.
5. Багато дітей цікавляться життям тварин.

Setzen Sie die Substantive richtig ein:

1. Ich wohne in der Nähe ... (der Bahnhof).
2. Mein Freund wohnt in der Nähe ... (die Universität).
3. Die Dächer ... sind rot (diese Häuser).
4. Die Besucher ... beobachten die Tiere lange (der Zoo).
5. Da hängt der neue Mantel ... (mein Vater).

№30

Übersetzen Sie:

1. Професія повинна приносити людям користь.
2. Я можу вступити до медичного університету і стати лікарем.
3. У мене сьогодні багато уроків. Мені треба ще довго працювати.
4. Mann soll den Tag nicht vor dem Abend loben.
5. Wir haben noch viel Zeit. Wir brauchen nicht zu eilen.

Setzen Sie die Substantive richtig ein:

1. Das ist der Baum ... (mein Großvater).
2. Sie trägt den Rock ... (ihre Schwester).
3. Die Eltern ... sind sehr nett (meine Freunde).
4. Die Freunde ... besuchen uns oft (unsere Eltern).
5. Die Jeans ... gefallen mir sehr gut (mein Bruder).

ЛІТЕРАТУРА

1. Гінка Б.І. Скарбничка з германістики: Посібник-порадник для германістів. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 352 с.
2. Книга вчителя іноземної мови: Довідково-методичне видання / Упоряд. О.Я. Коваленко, І.П. Кудіна. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. – 240 с.
3. Erben J. Deutsche Syntax. Eine Einführung. – Bern, Frankfurt, New-york, 1984.
4. Middleman D. Sprechen Hören Sprechen: Übungen zur deutschen Aussprache. – Ismaning: Verlag für Deutsch, 2000. – 91 S.
5. Schmidt W. Grundfragen der deutschen Grammatik. Eine Einführung in die funktionale Sprachlehre. – Berlin, 1988. – 185 с.
6. Swerlowa O. Grammatik und Konversation: Arbeitsblätter für den Deutschunterricht. – Berlin – München – Wien – Zürich – New York: Langenscheidt, 2002. – 114 S.
7. Brinitzer M., Damm V. Grammatik sehen: Arbeitsbuch für Deutsch als Fremdsprache. – Ismaning: Max Hueber Verlag, 2000. – 117 S.
8. Dreke M., Prestes Salgueiro S. Wortschatz und Grammatik. Üben mit Bildern. – Berlin, München: Langenscheidt, 2004. – 98 S.
9. Dreyer – Schmitt. Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik-Neubearbeitung. – Ismaning: Max Hueber Verlag, 2004. – 360 S.

Інформаційні ресурси

1. miracle.org.ua/deutsch.php – сайт програм для вивчення німецької мови.
2. www.deutsch-uni.com.ru – сайт з вивчення німецької мови онлайн.
3. katrusja.narod.ru/deutsch.htm – сайт-допомога тим, хто вивчає німецьку мову.
4. <http://apuzik.deutscheprache.ru> – сайт з історії німецької мови, матеріали по граматиці німецької мови.
5. www.goethe.de – офіційний сайт Гете-інституту.
6. www.studygerman.ru – сайт «Study german».
7. grammade.ru – сайт «Грамматика на занятті німецької мови».
8. www.multikulti.ru – сайт «Мова як інструмент пізнання світу».
9. www.deutsch-uni.com.ru – сайт «Німецька мова, граючись».
10. www.alleng.ru – сайт «Усім, хто навчається».

